

Theoretical Philosophy Forum

Wednesday 5:00 PM Room 226 Múzeum krt. 4/i, Budapest

Web site: <http://philosophy.elte.hu/tpf>

Contact: *László E. Szabó* (organizer) leszabo@philosophy.elte.hu

The Forum is open to everyone, including students, visitors, and faculty members from all departments and institutes! The 60 minute lecture is followed by a 10 minute break and a 30-60 minute discussion. The language of presentation is English or Hungarian.

March 2010

3 March (Wednesday) 5:00 PM Room 226

Márton Gömöri (speaker) and **László E. Szabó**

Department of Logic, Institute of Philosophy, Eötvös University, Budapest

Mit is állít pontosan a relativitás elve?

(What exactly does the relativity principle state?)

A Galilei–Einstein-féle relativási elv szokásos megfogalmazásában a következő állítás:

A fizika törvényei azonosak minden inerciarendszerben.

A szeminárium egy korábbi előadásában részletesen körüljártuk ezt az állítást, és a következő, pontosabb megfogalmazását adtuk:

A K inerciarendszerrel – mint egész – együtt mozgó fizikai rendszer viselkedését leíró törvények, kifejezve a K -val együtt mozgó mérőberendezések segítségével értelmezett mennyiségekben, ugyanolyan alakúak, mint a K' inerciarendszerrel együtt mozgó ugyanolyan rendszer hasonló viselkedését leíró törvények, kifejezve a K' -vel együtt mozgó ugyanolyan mérőberendezések és ugyanolyan mérési operáció segítségével értelmezett mennyiségekben.

E megfogalmazásból kiindulva, a jelen előadásban elemzésünket formálisabb keretek között folytatjuk. Bemutatunk egy általános matematikai formalizmust, melyben a relativitási elv kérdésköre kényelmesen tárgyalható. Megmutatjuk, hogy a relativitási elv és a fizikai egyenletek kovarianciájának kapcsolata nem olyan magától értetődő, mint gondolni szokás. A nehézséget elsősorban „a K inerciarendszerrel – mint egész – együtt mozgó fizikai rendszer” fogalmának bizonytalansága okozza, mely igencsak megnehezíti a relativitási elv megértését.

Related preprint:

M. Gömöri and L. E. Szabó, Is the relativity principle consistent with electrodynamics? Towards a logico-empiricist reconstruction of a physical theory.

(<http://philsci-archive.pitt.edu/archive/00005155/>)

10 March (Wednesday) 5:00 PM Room 226

Alexander V. Tyaglo

Department of Philosophy and Political Science, National University of Internal Affairs, Kharkiv

Is informal logic a manifestation of new logical and philosophical paradigm?

would like to start with the basic attempt of traditional logic and epistemology to find an "absolute weapon of cognition", e.g. like Leibniz' *scientia universalis*. This fundamental approach was rejected finally in the 20th century only - due to Popper and a few other thinkers. In human rational sphere there is neither ideal knowledge ("absolute truth") nor ideal way of cognition (the "absolute weapon"). What comes after this simple but fundamental statement? First of all, special emphasis on different mistakes, both paralogisms and sophisms: they are immanent features of human knowledge; therefore we have to study these errors as well as how to fight these deeply and systematically (e.g., an infinite task is to complete a theoretical classification of errors). Second, "end of deductivism" and transition to some different way of thinking with accent on probability. In context of this general shift it seems reasonable to study non-demonstrative argument as a basic norm, and methods to evaluate its soundness (while deductive argument appears as a simplification only). I will address this last issue in my talk in detail.

17 March (Wednesday) 5:00 PM Room 226

Szilvia Ráti

Department of Logic, Institute of Philosophy, Eötvös University, Budapest

A gének és az *a priori*

*(Genes and the *a priori*)*

Az ismeretelméletben az innatizmust többféleképpen értelmezhetjük. Ma legtöbbször a gének által tovább örökített kognitív egységeket, képességeket tartjuk velünk születetteknek. Az általános felfogás szerint ezek a kognitív egységek *a prioriak* is egyben, azaz nem kell kialakításukhoz külvilági tapasztalat. Nincs azonban kellőképpen tisztázva, hogy melyek ezek a gének által kódolt és tovább örökített kognitív elemek, sem az, hogy mi is pontosan a gének szerepe.

Másrészt, mivel a velünk született *a priori* kognitív egységek az evolúció során a külvilág-élőlény interakció termékeiként foghatók föl, az *a priori* értelme is módosítható.

Előadásomban ezekkel a problémákkal foglalkozom.

24 March (Wednesday) 5:00 PM Room 226

Ádám Majdányi

Institute of Philosophy, Eötvös University, Budapest

A fenomenális tudatosság intencionalista magyarázatának védelme

(In defence of an intentionalist theory of consciousness)

Azokat a mentális állapotokat nevezzük fenomenálisan tudatosnak, amelyeknek az átélését valamilyen szubjektív minőség jellemzi. Az intencionalizmus képviselőjének az a szándéka,

hogy ezt a sajátosságot arra a (komplex) tényre vezesse vissza, hogy a szóban forgó állapotok valamire irányulnak. Ennek megfelelően egy intencionalista elmélet alátámasztása két szinten megy végbe. Először: be kell bizonyítani, hogy minden (tudatos) mentális állapot intencionális, azaz meg kell cáfolni azt az álláspontot, hogy bizonyos tudatos állapotokat csak és kizárólag nem-intencionális „kvália” alkot. Másodszor: meg kell mutatni, hogy a tudatos állapotok intencionális tulajdonságai egyértelműen meghatározzák fenomenális tulajdonságaikat, más szóval védekezni kell az ún. kválé-elmélet képviselőinek támadásaival szemben. Ha e két feltétel teljesül, abból (legalább) az következik, hogy a „kvália” fogalmának nincsen magyarázó szerepe a fenomenális tudatosság szempontjából.

Célom, hogy e gondolatmenetet áttekinthetővé tegyem, miközben védelmembe veszem az intencionalizmus egy bizonyos fajtáját.

The scope of the Forum includes all aspects of **theoretical philosophy**, including: logic and philosophy of formal sciences / philosophy of science / modern metaphysics / epistemology / philosophy of language / problems in history of philosophy and history of science, relevant to the above topics / particular issues in natural and social sciences, important for the discourses in the main scope of the Forum.